

DEKANSKA KONFERENCIJA FILOZOFSKIH FAKULTETA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Filozofski fakultet u Splitu, Sinjska 2, 21 000 SPLIT, tel.:021/384-144, e-mail: dekanat@ffst.hr

Prof. dr. Ivo Josipović, predsjednik Republike Hrvatske
Pantovčak 241, 10000 Zagreb

Gosp. Josip Leko, predsjednik Hrvatskog sabora
Trg sv. Marka 6, 10000 Zagreb

Gosp. Zoran Milanović, predsjednik Vlade Republike Hrvatske
Trg sv. Marka 2, 10000 Zagreb

Gosp. Željko Jovanović, Ministar znanosti, obrazovanja i sporta
Donje Svetice 38, 10 000 Zagreb

**Gosp. Valter Boljunčić, predsjednik Odbora Hrvatskog sabora za
znanost i kulturu**
Trg sv. Marka 2, 10000 Zagreb

Akademskoj zajednici u Republici Hrvatskoj te svoj javnosti

Dekanska konferencija Filozofskih fakulteta u Republici Hrvatskoj na svojoj II. sjednici (elektroničkoj) održanoj dana 13.12.2012., donijela je, jednoglasno,

Izjavu

o marginalizaciji humanističkih i društvenih znanosti te znanosti i visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj

Dok se jednima pogoduje, drugima se uzima - najkraći je komentar koji se može izreći o promjenama koje predlaže Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta u odnosu na zapošljavanje znanstvenih novaka, financiranje znanstvenih časopisa te model financiranja znanstvene djelatnosti i znanosti u visokom obrazovanju općenito. Ujedno, tim se promjenama dezavuiraju sva dosadašnja nastojanja na stvaranju društva znanja i poništavaju milijunska ulaganja u znanost i visoko obrazovanje mladih znanstvenika.

Istovremeno, pri vrednovanju humanističkih i društvenih znanosti pokušavaju se nametnuti kriteriji koji su primjereni drugim područjima znanosti, što vodi relativnom smanjenju financiranja humanističkih i društvenih znanosti, a to bi moglo imati nesagledive štetne posljedice za položaj znanosti i visokog obrazovanja, pa i društveni i demokratski napredak u cjelini.

Model financiranja znanstvene djelatnosti ima tri glavna nedostatka:

- ne omogućuje policentrični razvoj znanosti: predložene promjene trebale bi poticati razvoj mlađih i manjih sveučilišta
- kriteriji koji su do sada vrijedili u području prirodnih, tehničkih, biotehničkih i biomedicinskih znanosti namjeravaju se nekritički i sasvim neadekvatno primijeniti na humanističke i društvene znanosti
- pogoduje institutima, a na štetu sveučilišta: predloženi model financiranja ne uvažava različite uvjete za znanstveni rad na institutima s jedne i sveučilištima s druge strane.

Zapošljavanje mladih znanstvenika

Broj predviđenih mjesta za zapošljavanje na radnom mjestu znanstvenog suradnika ili docenta u velikom je neskladu s potrebama i brojem znanstvenih novaka koji su doktorirali. Takav odnos ukazuje na nekonzistentnost politike razvoja znanosti, a time onda i države, jer europski nas primjeri uče da države koje teže razvoju, to čine upravo ulaganjima u znanost. Međutim naša se država ovim prijedlogom Ministarstva ne samo odriče razvoja znanosti već se lišava i onih znanstvenika u koje je već uložila golema sredstva poreznih obveznika. Uz to, nije jasno kako će Ministarstvo riješiti problem nedostatka nastavnika na fakultetima koji će se pojaviti ako znanstveni novaci izađu iz sustava.

Da bismo se po broju istraživača barem približili prosjeku EU, treba zaposliti veći broj znanstvenih novaka. Za ilustraciju navodimo da je u Hrvatskoj na 1000 zaposlenika zaposleno 3,6 znanstvenika u punom radnom vremenu, dok je u zemljama EU zaposleno 6,6, u SAD-u 9,4, a Japanu 10,3 (Eurostat).

Kriteriji za određivanje najuspješnijih znanstvenih novaka također su neprimjereni jer:

- pogoduju područjima prirodnih i tehničkih znanosti, a na štetu humanističkih i društvenih znanosti
- pogoduju mladim znanstvenicima koji su se bavili isključivo znanosti (zaposlenima na institutima).

Financiranje znanstvenih časopisa

Model raspodjele proračunske potpore časopisima prema kriterijima Ministarstva ponovno pogoduju prirodnim i tehničkim znanostima, a na štetu društvenih i, posebno, humanističkih znanosti. Taj model omogućava Povjerenstvu za izdavačku djelatnost da arbitrira i prema subjektivnoj procjeni odredi koliko će sredstava dodijeliti pojedinome časopisu. Predlažemo da se izradi novi model koji će biti transparentan i pravedan, a koji će se temeljiti na kriterijima znanstvene izvrsnosti, istodobno uzimajući u obzir i specifičnosti različitih znanstvenih područja.

Podržavamo u javnosti već dostupne izjave Fakultetskih vijeća i, također, Izjavu o ugroženosti humanističkih znanosti koje je dalo Nacionalno područno vijeće za humanističke znanosti, te ga prilažemo u privitku.

Zaključno i najvažnije, svi navedeni problemi posljedica su neuređenosti i neusklađenosti sustava (sustav znanstvenih novaka, primjena bolonjskog procesa u visokom obrazovanju, postojeći minimalni uvjeti za izbor u zvanje i sl.). Zbog toga pokušaji Ministarstva da parcijalno rješava probleme u sustavu, redovito izazivaju snažne reakcije znanstvenika iz područja znanosti i visokog obrazovanja. Predlažemo, stoga, da se izradi cjelovit i strateški jasno osmišljen sustav u kojem će se uskladiti područje znanstvenog rada i visokog obrazovanja te uvažavati različitost znanstvenih područja i specifičnost kriterija izvrsnosti unutar tih područja. To je temeljni preduvjet da se započne uređivanje pojedinih segmenata sustava znanosti i visokog obrazovanja i da se počnu ravnomjerno razvijati. Na taj će način znanost i visoko obrazovanje moći dati puni doprinos društvu i izlasku iz krize te Hrvatskoj osigurati mjesto u kompetitivnim uvjetima Europske unije.

Split, 14. prosinca 2012.

Prof. dr. sc. Marko Trogrlić
dekan Filozofskoga fakulteta u Splitu i
Predsjednik Dekanske konferencije Filozofskih fakulteta u RH,

Prof. dr. sc. Damir Boras
dekan Filozofskoga fakulteta u Zagrebu,

Prof. dr. sc. Ana Pintarić
dekan Filozofskoga fakulteta u Osijeku,

Prof. dr. sc. Predrag Šustar
dekan Filozofskoga fakulteta u Rijeci

U prilogu:

Izjava Područnog znanstvenog vijeća za humanističke znanosti